

ÖĞRETMENLERİN KÜLTÜRLEME VE SOSYALLEŞTİRME ETKİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Hasan ÇELİKKAYA*

ÖZET

Bu çalışmada, öğretmen kadrosuna atanmış tüm eğitimcilerin, Milli Eğitim Temel Kanununa göre; 1. Branş görevi, 2. Sosyalleşme veya kültürlenme görevi olmak üzere iki temel görevlerinin bulunduğu hatırlatılmak istenmiştir. Gözlem ve tecrübelerine göre de Türk Milli Eğitim Sistemi'nde görev almış öğretmenlerin, genellikle branş görevi yaptıkları; kültürlenme görevlerini unuttukları şeklinde bir görüntü bulunmaktadır. Bu durumun doğruluk derecesini tesbit amacıyla, öğrencilere bir anket uygulanmıştır. Sonuçta %75 gibi yüksek bir oranla gözlem ve tecrübe sonuçları doğrulanmış bulunmaktadır. Yani, öğretmenlerin sosyalleştirme veya kültürlenme görevlerini yeterince yapmadıkları, hatta bazı öğretmenlerin böyle bir görevlerinin varlığının farkında bile olmadıkları ortaya çıkmış bulunmaktadır. Milli Eğitim Sistemi'nin özel amacı branş elemanı yetiştirmek olmakla beraber genel amacının da sosyalleşmiş ve kültürel değerlerine sahip nesiller yetiştirmek olduğuna göre, tüm eğitimcilerin bu iki görevi dengeli bir şekilde yerine getirmelerini gönülden dilemekteyiz. Çalışmanın bu alanda bir uyanız getireceği ümit edilmektedir.

Anahtar sözcükler: Kültürlenme, sosyalleştirme, öğretmen

A RESEARCH ON CULTURALISATION AND SOCIALIZATION PERFORMED BY TEACHERS

SUMMARY

In this study two main roles of all educators such as, 1. subject matter, 2. Socialization and culturalisation duty were tried to be reminded. According to the observations and the experiences; teachers in post in Turkish Education System achieve their subjects but underachieve the duty of socialization and culturalisation. The purpose of this study is to find out about this preview. A questionnaire was applied to undergraduate students and statistical analysis was corrected by 75 per cent. In the other words teachers did not do their culturalisation and socialization duty well enough even some teachers appeared as not

* Prof. Dr., Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü

aware of this kind of duty. Those two duties should be in balance and precautions should be taken to correct the situation. It is hope that this study brings awareness about those problems.

Key words: Culturalisation, socialization, teacher

“Kültürleme” ve “sosyalleştirme”, okulun temel fonksiyonlarından biridir. Okul, kültürleme fonksiyonunu icra ederken öğrencileri kültürel motiflerden haberdar eder ve bu motiflerin öğrencilerce içselleştirilmesini, benimsenmesini sağlamaya çalışır. Bu sürecin sonunda öğrenciler içindeki yaşadıkları toplumun değerlerini, kültürün unsurlarını kazanmış olarak okul dışına çıkarlar.

Kültürleme ve sosyalleşme sürecinde okulda öğrenciyi etkileyen en temel unsur öğretmendir. Öğretmenin okul toplumsal kurumundaki fonksiyonları “öğretmek”le sınırlı değildir; sadece dersi ile ilgili bilgileri aktarmakla kalmaz. Öğrencileri için bir model olur. Öğretmen hem okul içinde hem de okul dışındaki yaşantılarıyla öğrencilerine model olur. Bir diğer ifade ile öğrenciler “model alma / sosyal öğrenme” yoluyla öğretmenlerinden etkilenirler.

Milli Eğitim Temel Kanunu incelendiğinde öğretmenlerin iki temel görevlerinin bulunduğu açıkça görülür:

1-Branş görevi : Bu; Milli Eğitim’in özel amaçları gereği bir görevdir. Dolayısıyla örneğin Fizik Öğretmenin fizik öğretmesi, onun en tabii görevidir.

2-Sosyalleştirme veya kültürleme görevi : Bu da ; branşı ne olursa olsun , öğretmen kadrosuna atanmış her eğitimcinin otomatik görevidir. Yani Milli Eğitim’in genel amaçlarının gereği bir görev olduğu için öğretmenin bu görevine “mesleki görev” de denilebilir. Bu görev ; özel veya resmi ders şeklinde yapılacak görev olmaktan ziyade, her branş öğretmenin , branş konularını işlerken , dersin başında, sonunda veya ortasında yani yeri geldikçe uygun düşen kültürel konuları, milli ve insani duyguları güçlendirici konuşmalar vb. şeklinde yerine getirilecek bir görevdir.

Keza birinci görev, bilimsel bir görev olması dolayısıyla “dinamik” ; ikinci görev de sosyal değerleri (milli ve ma’nevi değerleri) kapsadığından , bu değerlerin de oldukça uzun ömürlü veya kalıcı nitelikleri ağır bastığından eğitimin bu görevi “ statik veya muhafazakar görev” olarak da tanımlanabilir. (Çelikkaya, 1998, s.53-67; 1999,s. 5-35; krş. Tezcan; 1988, 1992: Eğitimin Açık ve Gizli İşlevleri konusu...).

Otuz yılı bulan meslek hayatımdaki gözlemlerimiz; Eğitim’in bu ikinci yani kültürleme veya sosyalleştirme görevinin genellikle teoride veya yazılı metinlerde kalmaya, uygulamadan uzaklaşmaya başladığı doğrultusundadır.

İşte bu tespitimizin, doğruluk derecesinin bir de öğrenciler tarafından ne derece onaylanacağını görme ihtiyacı duyduk. Bu nedenle de bu anketi uyguladık.

Albert Bandura Sosyal Öğrenme Teorisinin öncüsü ve yaratıcısıdır. Bandura’ya göre çevre insan davranışlarını etkilediği gibi insan davranışları da çevreyi etkiler. Bu ilkeyi

Bandura “geridönüşlü/karşılıklı belirleyicilik” (reciprocal determinism) olarak adlandırmıştır. Yani hem çevre hem birey birbirlerini etkilemektedirler. Okulda hem “çevre”yi oluşturan yani çevrenin özellikle de sosyal çevrenin önemli bir parçası olan hem de çevreyi belirleyen yani disipline eden, düzenleyen, daha etkili kılmaya çalışan öğretmendir.

Daha sonra Bandura bu ikili ilişkiye bir üçüncüsünü de eklemiş, kişiliği oluşturan faktörleri çevre, davranış ve kişinin psikolojik süreçleri olarak kabul etmeye başlamıştır. Bu psikolojik süreçler imajları ve dili kullanmamızı da belirlemektedir. Bu noktadan sonra Bandura’nın Sosyal Öğrenme Teorisi oluşmuştur. Burada en önemli iki kavram “Gözlemle öğrenme yani modelleme” kavramı ve “öğrenme süreçlerinin öğrencinin kendisi tarafından yönetimidir”. Bu açıdan bakıldığında da öğretmen öğrencilerce gözlenen ve taklit edilen en temel unsurdur. O halde sosyalleşme öğretmen davranışlarında oldukça güçlü biçimde etkilenmektedir. Bandura’nın “modelden öğrenme” kuramının basamakları incelendiğinde bu çok daha açık biçimde ortaya çıkmaktadır. Basamaklardan ilki **Dikkattir**, bilindiği gibi öğrenmede dikkat önemli bir yer tutmaktadır. Modelin özellikleri dikkati etkiler. Örneğin model ilgi çekici ise, dramatik ya da çok etkileyici ise, model bize benziyorsa ya da çok prestijli birini yansıtıyorsa bütün bunlar bizim dikkatimizi toplamamızı sağlar. Okulda model olan, taklit edilen en temel unsurların başında öğretmenin olduğu belirtilmişti. O halde denilebilir ki, öğretmenin öğrencilerin sosyalleşmesini ve kültürlenmesini etkileyebilecek davranışlarla ilgili olarak seçici davranması öğrencilerin dikkatlerini odaklayacak ve benimsenmelerini belirleyecektir.

Basamaklardan ikincisi **hatırlama-akılda tutmadır**. Burada dil ve imajlar (görselleştirme) için içine karışır. Modelde izlenenler sözel tanımlar ya da görsel imajlar olarak saklanır. Öğretmenlerin sözleri ve davranışları da öğrencilerce izlenir ve “örnek” veya “taklit edilebilecek” imajlar olarak saklanırlar. Hafızada saklanan bu imaj veya sözel şablonlar daha sonra taklit edilmek suretiyle tekrar davranışlara yansıtılabilirler. Bir diğer basamak olarak **yeniden üretme** de bu noktaya dikkat çekmektedir. Yeniden üretme önceden izlediğimiz bu davranışların bireyin kendi kendisine yapabilmesi demektir. Bandura’nın kuramındaki diğer bir basamak ise **motivasyondur**. Burada önemli olan bireyin, repertuarına girmiş bulunan davranışları sergilemek isteyip istemediğidir. Zorlamak çoğu kez işe yaramayacaktır, önemli olan bireyin yapmaya istekli hale getirilmesidir. Burada bireyin motivasyonun düzeyini etkileyebilecek pek çok sebep sayılabilirse de, özellikle öğrencide isteklilik meydana getirme hususunda öğretmenin etkini yadsımak imkansızdır. Bandura’nın kuramının son basamağı **kendi davranışlarını yönetebilmedir**. Burada da vurgu, bireyin kendi davranışlarını inceleme, standartlara göre değerlendirmeler yapma ve ödül ya da cezalandırma mekanizmalarının kullanılmasıdır. Yine burada öğrencinin davranışlarını inceleyen, değerlendirmeler yapan ve ödül-ceza sistemlerini uygulayan temel unsur öğretmendir.

Öğretmenin, öğrencilerin sosyalleşmesi ve kültürel motifleri benimsemeleri doğrultusundaki etkileri Milli Eğitim Mevzuatı içinde de yerini almıştır.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun “*Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi*

ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek” şeklinde belirtilen 1. (Değişik: 16/6/1983 - 2842/1 md.) maddesinde sosyalleşme açısından “kültürüne sahip olma” ve “geliştirme” vurgulanmaktadır. Bu vurgunun kanunun ilk maddesi içinde bulunması da manidardır. Yine kanunun 3. maddenin içinde “*Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve **kültürel kalkınmayı desteklemek** ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmak*”; 10. maddesinde (Değişik: 16/6/1983 - 2842/2 md.) “*Milli ahlak ve milli kültürün bozulup yozlaşmadan kendimize has şekli ile evrensel kültür içinde korunup geliştirilmesine ve öğretilmesine önem verilir*”; ortaöğretimin amaç ve görevlerine ilişkin olarak da 28. maddede “*Milli Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, Bütün öğrencilere orta öğretim seviyesinde **asgari ortak bir genel kültür vermek** suretiyle onlara kişi ve toplum sorunlarını tanımak, çözüm yolları aramak ve yurdun iktisadi **sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak** bilincini ve gücünü kazandırmak*”, ifadelerine yer verilmektedir.

Amaç

Bu araştırmanın temel amacı, öğretmen adaylarının ortaöğretim düzeyinde iken kültürel değerleri kazanmaları sürecinde, okul öğretmenlerini ne derece model olarak algıladıklarına ilişkin görüşlerini belirlemektir.

YÖNTEM

Bu bölümde sırası ile araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplamada kullanılan araçlar, veri toplama işlemi ve verilerin çözümlenmesinde uygulanan istatistiksel tekniklere ilişkin gerekli açıklamalar yapılmıştır.

Araştırma Modeli

Araştırma, öğretmen adaylarının ortaöğretim düzeyinde iken kültürel değerleri kazanmaları sürecinde, okul öğretmenlerini ne derece model olarak algıladıklarına ilişkin görüşlerini belirlemek için yapılan genel tarama modellerinden tekil tarama türünde bir çalışmadır.

Tekil tarama modelinde ilgilenilen olay, madde, birey, grup, kurum, konu vb. birim ve duruma ait değişkenler ayrı ayrı betimlenmeye (tanıtılmaya) çalışılır. Bu betimleme geçmiş ya da şimdiki zamanla sınırlı olabileceği gibi, zamanın bir fonksiyonu olarak gelişimsel de olabilir (Karasar, 1986, s.82-83).

Bu bağlamda, öğretmen adaylarının, sosyalleşme ve kültürel değerleri kazanma noktasında ortaöğretimdeki öğretmenlerine ilişkin algılamalarının kullanılacak anketle betimlenmeye çalışılacaktır.

Örneklem

Araştırma evrenini 2001-2002 eğitim-öğretim yılında Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi'nde okumakta olan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi'nde bulunan anabilim dallarının tümü araştırma kapsamına alınmış ve araştırmanın evrenini oluşturmuştur.

Örneklemin belirlenmesi sürecinde öncelikle anabilim dallarında öğrenim görmekte olan tüm öğrencilere, özellikle de 1. ve 2. sınıf öğrencilerine ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu sınıf düzeylerine ulaşılmaya çalışılmasının temel nedeni, bu öğrencilerin geçmişe yönelik değerlendirmeleri daha etkili yapabileceklerini kabul edilmesidir. Araştırmanın sürecinin başında 812 kişiye anket uygulanmış, uygulama sonrasında anket sorularından veya demografik bilgilerden en az üçüne cevap vermeyenler (boş bırakanlar) ve işaretlemeye hata yapanlar elendikten sonra 689 kişiye düşmüştür.

Bu durumda araştırmanın örneklemini Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi bünyesinde bulunan 1. ve 2. sınıf düzeyinde okuyan 260'ı erkek, 413'ü kız olma üzere toplam 689 öğrenciden oluşmuş ve istatistiksel çözümlenmeler bu grup üzerinden elde edilen veriler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Örneklemini oluşturan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı şöyledir:

Tablo 1. Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Cinsiyet	n	%
Erkek	260	37,7
Kız	413	59,9
Geçersiz	16	2,3
Toplam	689	100,0

Tabloda da görüldüğü gibi, örneklem 689 öğrenciden oluşmaktadır. Bunların 260'ı (%37,7) erkek, 413'ü kız (%59,9) öğrencidir. Ayrıca bu kategoride 16 (%2,3) öğrencinin cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Kültürleme Anketi: Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından, konu ile ilgili Kanun ve yönetmeliklerin incelenmesiyle oluşturulan toplam 20 maddelik bir anket uygulanmıştır.

Anketin oluşturulmasında, ilgili kanuni mevzuat “sosyalleşme”, “kültürleme” kriterleri açısından çözümlenmiş, bu özelliklere bağlı olarak öğretmen davranışları listelenerek anket soruları haline dönüştürülüp maddeleştirilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırma kapsamında, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin bazı demografik özelliklerini belirlemek amacıyla bir form oluşturulmuştur. Bu formla öğrencilerin cinsiyet, yaş, gelir düzeyi, annenin ve babanın eğitim düzeyi, mezun olunan okul, mezun olunan okul türü ve mezun olunan alan bilgileri bu formla elde edilmiştir.

Uygulamalar bizzat araştırmacı tarafından yapılmıştır. Uygulama sürecinde öğrencilere araştırma için dizayn edilmiş bir optik form verilmiş, işaretleme bu form üzerinde yapmaları sağlanmıştır.

Verilerin zm

Veriler toplandıktan sonra optik formlar okunmuştur. Hatalı ya da eksik doldurmalar nedeniyle 123 öğrencinin cevapları değerlendirme dışı bırakılmış, toplam 689 öğrencinin cevap kağıtları istatistiksel işlemlere dahil edilmemiştir. Daha sonra elde edilen verilerin istatistiksel zlemeleri bilgisayarla yapılmıştır.

nce araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin özelliklerini betimleyici frekans ve yüzde dağılımları çıkarılmış, ardından araştırmanın amaçlarına uygun olarak anket maddelerine verilen cevapların yüzde ve frekans değerleri verilmiştir.

Elde edilen veriler bilgisayarda SPSS ver.11.0 programında zlenmiş, bulgular araştırmanın amaçlarına uygun olarak tablolar halinde sunulmuştur.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmada ele alınan amaçlar doğrultusunda toplanan verilerin istatistiksel zlemeleri sonucunda elde edilen bulgular ve yorumları yer almaktadır.

Bulgular bölümünde önce örneklem grubunun genel yapısını tanıtıcı frekans ve yüzde dağılımlarına yer verilmiştir. Diğer bulgular; araştırmanın amaçları ve bu amaçların sunuluş sırasına göre değerlendirilmiştir.

Grubun Genel Yapısına İlişkin Frekans ve Yüzdeler

Kişisel Bilgi Formu'ndan elde edilen verilere göre örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin cinsiyet, yaş, gelir düzeyi, annenin ve babanın eğitim düzeyi, mezun olunan okul, mezun olunan okul türü ve mezun olunan alan bilgilerini gösteren dağılımlar tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 2. Yaş Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Yaş	n	%
19 ve Altı	61	8,9
20 yaş	140	20,3
21 yaş	174	25,3
22 yaş	214	31,1
23 yaş	70	10,2
24 yaş	5	,7
25 ve st	5	,7
Geçersiz	20	2,9
Toplam	689	100,0

Tabloda da görüleceği gibi, örneklem grubunun 61'i (%8,9) 19 ve altı, 140'i (%20,3) 20 yaş, 174' (%25,3) 21 yaş, 214' (%31,1) 22 yaş, 70'i (%10,2) 23 yaş, 5'i (%0,7) 24 yaş ve 5'i de (%0,7) 25 yaş ve üstü yaş grubunda bulunmaktadır. Ayrıca bu kategoride 20 (%2,9) ğrencinin cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 3. Gelir Düzeyi Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gelir Düzeyi	n	%
Düşük	129	18,7
Orta Altı	194	28,2
Orta	149	21,6
Orta Üstü	138	20,0
Yüksek	39	5,7
Geçersiz	40	5,8
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 129'u (%18,7) kendilerini düşük, 194'ü (%28,2) ortanın altı, 149'u (%21,6) orta, 138'i (%20,0) ortanın üstü, 39'u (%5,7) ise yüksek gelir grubunda olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca bu kategoride 40 (%5,8) öğrencinin cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 4. Annenin Eğitim Düzeyi Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Anne Eğitim Düzeyi	n	%
Okur Yazar Değil	45	6,5
Okur Yazar	91	13,2
İlkokul	121	17,6
Ortaokul	138	20,0
Lise	181	26,3
Üniversite	94	13,6
Y. Lisans ve üstü	16	2,3
Geçersiz	3	,4
Toplam	689	100,0

Tabloda görülebileceği gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin annelerinin 45'i (%6,5) okuma-yazma bilmemekte, 91'i (%13,2) okur yazar iken, 121'i (%17,6) ilkokul, 138'i (%20,0) ortaokul, 181'i (%26,3) lise, 94'ü (%13,6) üniversite ve 16'sı da (%2,3) yüksek lisans ve üstü düzeyde eğitime sahiptirler. Ayrıca bu kategoride 3'ünün (%0,4) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 5. Babanın Eğitim Düzeyi Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Babanın Eğitim Düzeyi	n	%
Okur Yazar Değil	18	2,6
Okur Yazar	69	10,0
İlkokul	186	27,0
Ortaokul	131	19,0
Lise	107	15,5
Üniversite	104	15,1
Yüksek Lisans	29	4,2
Geçersiz	45	6,5
Toplam	689	100,0

Tabloda görülebileceği gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin babalarının 18'i (%2,6) okuma-yazma bilmemekte ve 69'u (%10,0) okur yazar iken, 186'sı (%27,0) ilkokul, 131'i (%19,0) ortaokul, 107'si (%15,3) lise, 104'ü (%15,1) üniversite ve 29'u da (%4,2) yüksek lisans ve üstü düzeyde eğitime sahiptirler. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 45'inin (%6,5) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 6. Mezun Olunan Okul Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Okul	n	%
Devlet Okulu	506	73,4
Özel Okul	135	19,6
Geçersiz	48	7,0
Toplam	689	100,0

Tabloda görülebileceği üzere, örnekleme oluşturan öğrencilerin 506'sı (%73,4) devlet okulu, 135'i (%19,6) özel okul mezunlardır. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 48'inin (%7,0) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 7. Okul Türü Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Okul türü	n	%
Düz Lise	163	23,7
Tek. End. Mesl.Lisesi	17	2,5
Ticaret Meslek Lisesi	17	2,5
İmam Hatip Lisesi	30	4,4
Fen Lisesi	49	7,1
Anadolu Lisesi	83	12,0
Süper Lise	12	1,7
Kız Meslek Lisesi	2	,3
Öğretmen Lisesi	264	38,3
Diğer	9	1,3
Geçersiz	43	6,2
Toplam	689	100,0

Tabloda da görülebileceği gibi, öğrencilerin 163'ü (%23,7) düz lise, 17'si (%2,5) teknik ve endüstri meslek lisesi, 17'si (%2,5) ticaret meslek lisesi, 30'u (%4,4) imam hatip lisesi, 49'u (%7,1) fen lisesi, 83'ü Anadolu lisesi (%12,0), 12'si (%1,7)süper lise, 2'si kız meslek lisesi (%0,3) 264'ü (%38,3) öğretmen lisesi, 9'u da (%1,3) diğer liselerden mezun olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 43'ünün (%6,2) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 8. Mezun Olunan Alan Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Alan	n	%
Sözel	239	34,7
Sayısal	152	22,1
Eşit Ağırlık	141	20,5
Genel Kültür	36	5,2
Spor	22	3,2
Dil	45	6,5
Mesleki	3	,4
Geçersiz	51	7,4
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örnekleme oluşturan öğrencilerin 239'u (%34,7) lisede sözel alandan, 152'si (%22,1) sayısal alandan, 141'i (%20,5) eşit ağırlık alanından, 36'sı (%5,2) genel kültür alanından, 22'si (%3,2) spor alanından, 45'i (%6,5) dil alanından, 3'ü mesleki alandan mezun olduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca bu kategoride 51 öğrencinin (%7,4) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Anket Maddelerine Verilen Cevaplara İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmacı tarafından oluşturulan anket maddelerine verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımlarına ilişkin bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 9. “Öğretmenlerimiz Her Konuda Bizimle İletişim Kurmaya Hazırdılar” Maddesine Verilen Cevapların Frekans ve Yüzde Değerleri

Kategori	n	%
Kesinlikle Katılmıyorum	336	48,8
Katılmıyorum	122	17,7
Kararsızım	67	9,7
Katılıyorum	89	12,9
Kesinlikle Katılıyorum	25	3,6
Geçersiz	50	7,3
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, “*Öğretmenlerimiz Her Konuda Bizimle İletişim Kurmaya Hazırdılar*” maddesine öğrencilerin 336'sı (%48,8) kesinlikle katılmıyorum, 122'si (%17,7) katılmıyorum, 67'si (%9,7) kararsızım, 89'u (%12,9) katılıyorum, 25'i de (%3,6) kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 50'sinin (%7,3) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 10. “Öğretmenlerimiz Bize Öğrenci Olmaktan Ziyade İnsan Olarak Yaklaştılar” Maddesine Verilen Cevapların Frekans ve Yüzde Değerleri

Kategori	n	%
Kesinlikle Katılmıyorum	300	43,5
Katılmıyorum	208	30,2
Kararsızım	50	7,3
Katılıyorum	78	11,3
Kesinlikle Katılıyorum	9	1,3
Geçersiz	44	6,4
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, “Öğretmenlerimiz Bize Öğrenci Olmaktan Ziyade İnsan Olarak Yaklaştılar” maddesine öğrencilerin 300’ü (%43,5) kesinlikle katılmıyorum, 208’i (%30,2) katılmıyorum, 50’si (%7,3) kararsızım, 78’i (%11,3) katılıyorum, 9’u da (%1,3) kesinlikle katılıyorum cevabını vermişlerdir. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 44’ünün (%6,4) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 11. “Öğretmenlerimizin Derslerde Kendi Kültürümüzü Temsil Ettikleri Kanaatindeyim” Maddesine Verilen Cevapların Frekans ve Yüzde Değerleri

Kategori	n	%
Kesinlikle Katılmıyorum	207	30,0
Katılmıyorum	176	25,5
Kararsızım	131	19,0
Katılıyorum	117	17,0
Kesinlikle Katılıyorum	21	3,0
Geçersiz	37	5,4
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, “Öğretmenlerimizin Derslerde Kendi Kültürümüzü Temsil Ettikleri Kanaatindeyim” maddesine öğrencilerin 207’si (%30,0) kesinlikle katılmıyorum, 176’sı (%25,5) katılmıyorum, 131’i (%19,0) kararsızım, 117’si (%17,0) katılıyorum, 21’i de (%3,0) kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 37’sinin (%5,4) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 12. “Öğretmenlerimiz, Kültürel Değerleri Kazanmamızda Etkili Olmuşlardır” Maddesine Verilen Cevapların Frekans ve Yüzde Değerleri

Kategori	n	%
Kesinlikle Katılmıyorum	114	16,5
Katılmıyorum	214	31,1
Kararsızım	147	21,3
Katılıyorum	161	23,4
Kesinlikle Katılıyorum	37	5,4
Geçersiz	16	2,3
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, “*Öğretmenlerimiz, Kültürel Değerleri Kazanmamızda Etkili Olmuşlardır*” maddesine öğrencilerin 114’ü (%16,5) kesinlikle katılmıyorum, 214’ü (%31,1) katılmıyorum, 147’si (%21,3) kararsızım, 161’i (%23,4) katılıyorum, 37’si de (%5,4) kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 16’sının (%2,3) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 13. “Kültürel Değerlerle İlgili Bir Problem Yaşadığımda Bunu Öğretmenlerimle Rahatça Konuşabildim” Maddesine Verilen Cevapların Frekans ve Yüzdeleri

Kategori	n	%
Kesinlikle Katılmıyorum	75	10,9
Katılmıyorum	208	30,2
Kararsızım	158	22,9
Katılıyorum	204	29,6
Kesinlikle Katılıyorum	38	5,5
Geçersiz	6	,9
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, “*Kültürel Değerlerle İlgili Bir Problem Yaşadığımda Bunu Öğretmenlerimle Rahatça Konuşabildim*” maddesine öğrencilerin 75’i (%10,9) kesinlikle katılmıyorum, 208’i (%30,2) katılmıyorum, 158’i (%22,9) kararsızım, 204’ü (%29,6) katılıyorum, 38’i de (%5,5) kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 6’sının (%0,9) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 14. “Öğretmelerimizin Milli Değerlerimizin Öğreticisi ve Taşıyıcısı Olduklarına Tanık Oldum” Maddesine Verilen Cevapların Frekans ve Yüzdeleri

Kategori	n	%
Kesinlikle Katılmıyorum	67	9,7
Katılmıyorum	157	22,8
Kararsızım	192	27,9
Katılıyorum	214	31,1
Kesinlikle Katılıyorum	51	7,4
Geçersiz	8	1,2
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, “*Öğretmelerimizin Milli Değerlerimizin Öğreticisi ve Taşıyıcısı Olduklarına Tanık Oldum*” maddesine öğrencilerin 67’si (%9,7) kesinlikle katılmıyorum, 157’si (%22,8) katılmıyorum, 192’si (%27,9) kararsızım, 214’ü (%31,1) katılıyorum, 51’i de (%7,4) kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 8’inin (%1,2) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 15. “Öğretmenlerimiz Milli ve İnsani Değerler Konusunda Örnek Alınabilecek İnsanlardı” Maddesine Verilen Cevapların Frekans ve Yüzdeleri

Kategori	n	%
Kesinlikle Katılmıyorum	91	13,2
Katılmıyorum	201	29,2
Kararsızım	175	25,4
Katılıyorum	171	24,8
Kesinlikle Katılıyorum	43	6,2
Geçersiz	8	1,2
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, “*Öğretmenlerimiz Milli ve İnsani Değerler Konusunda Örnek Alınabilecek İnsanlardı*” maddesine öğrencilerin 91’i (%13,2) kesinlikle katılmıyorum, 201’i (%29,2) katılmıyorum, 175’i (%25,4) kararsızım, 171’i (%24,8) katılıyorum, 43’ü de (%6,2) kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 8’inin (%1,2) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 16. “Branşı Ne Olursa Olsun, Milli ve İnsani Değerler, Ders İçinde ve Dışında Her Öğretmenimizin İşlediği Konulardı” Maddesine Verilen Cevapların Frekans ve Yüzdeleri

Kategori	n	%
Kesinlikle Katılmıyorum	89	12,9
Katılmıyorum	187	27,1
Kararsızım	178	25,8
Katılıyorum	188	27,3
Kesinlikle Katılıyorum	40	5,8
Geçersiz	7	1,0
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, “*Branşı Ne Olursa Olsun, Milli ve İnsani Değerler, Ders İçinde ve Dışında Her Öğretmenimizin İşlediği Konulardı*” maddesine öğrencilerin 89’u (%12,9) kesinlikle katılmıyorum, 187’si (%27,1) katılmıyorum, 178’i (%25,8) kararsızım, 188’i (%27,3) katılıyorum, 40’ı da (%5,8) kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 7’sinin (%1,0) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 17. “Ailevi Sorunlarımı Öğretmenlerime Rahatlıkla Açabildim” Maddesine Verilen Cevapların Frekans ve Yüzdeleri

Kategori	n	%
Kesinlikle Katılmıyorum	96	13,9
Katılmıyorum	153	22,2
Kararsızım	197	28,6
Katılıyorum	183	26,6
Kesinlikle Katılıyorum	47	6,8
Geçersiz	13	1,9
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, “*Ailevi Sorunlarımı Öğretmenlerime Rahatlıkla Açabildim*” maddesine öğrencilerin 96’sı (%13,9) kesinlikle katılmıyorum, 153’ü (%22,2) katılmıyorum, 197’si (%28,6) kararsızım, 183’ü (%26,6) katılıyorum, 47’si de (%6,8) kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 13’ünün (%1,9) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 18. “Öğretmenlerimiz, Milli ve İnsani Değerlerle İlgili Konuların Derslerde Konuşulmasından Rahatsız Olmazlardı” Maddesine Verilen Cevapların Frekans ve Yüzdeleri

Kategori	n	%
Kesinlikle Katılmıyorum	61	8,9
Katılmıyorum	143	20,8
Kararsızım	202	29,3
Katılıyorum	225	32,7
Kesinlikle Katılıyorum	50	7,3
Geçersiz	8	1,2
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, “*Öğretmenlerimiz, Milli ve İnsani Değerlerle İlgili Konuların Derslerde Konuşulmasından Rahatsız Olmazlardı*” maddesine öğrencilerin 61’i (%8,9) kesinlikle katılmıyorum, 143’ü (%20,8) katılmıyorum, 202’si (%29,3) kararsızım, 225’i (%32,7) katılıyorum, 50’si de (%7,3) kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Öğrencilerin cevapları geçersiz sayılmıştır. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 8’inin (%1,2) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 19. “Tüm Öğretmenlerimizi Toplumdaki Ahlakî Değerlerle İlgili Yaşamakta Olan Problemlerin Çözümünde Önemli Roller Üstlendiklerini Düşünüyorum” Maddesine Verilen Cevapların Frekans ve Yüzdeleri

Kategori	n	%
Kesinlikle Katılmıyorum	128	18,6
Katılmıyorum	198	28,7
Kararsızım	154	22,4
Katılıyorum	146	21,2
Kesinlikle Katılıyorum	53	7,7
Geçersiz	10	1,5
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, “*Tüm Öğretmenlerimizi Toplumdaki Ahlakî Değerlerle İlgili Yaşamakta Olan Problemlerin Çözümünde Önemli Roller Üstlendiklerini Düşünüyorum*” maddesine öğrencilerin 128’i (%18,6) kesinlikle katılmıyorum, 198’i (%28,7) katılmıyorum, 154’ü (%22,4) kararsızım, 146’sı (%21,2) katılıyorum, 53’ü de (%7,5) kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 10’unun (%1,5) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 20. Ülkemizde Öğretmenlerimizin Sosyo-Kültürel Sorumluluklarının, Kendilerine Tanınan İmkanların Çok Üzerinde Olduğunu Fark Ettim” Maddesine Verilen Cevapların Frekans ve Yüzdeleri

Kategori	n	%
Kesinlikle Katılmıyorum	132	19,2
Katılmıyorum	154	22,4
Kararsızım	134	19,4
Katılıyorum	185	26,9
Kesinlikle Katılıyorum	71	10,3
Geçersiz	13	1,9
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, “Ülkemizde Öğretmenlerimizin Sosyo-Kültürel Sorumluluklarının, Kendilerine Tanınan İmkanların Çok Üzerinde Olduğunu Fark Ettim” maddesine öğrencilerin 132’si (%19,2) kesinlikle katılmıyorum, 154’ü (%22,4) katılmıyorum, 134’ü (%19,4) kararsızım, 185’i (%26,9) katılıyorum, 71’i de (%10,3) kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 13’ünün (%1,9) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 21. “Öğretmenlerimizin, Milli Duygu ve Değerleri Öğrencilere Kazandırmanın, Milli Eğitimin Genel Amaçları Gereği Bir Görev Olduğunun Farkında İdiler” Maddesine Verilen Cevapların Frekans ve Yüzdeleri

Kategori	n	%
Kesinlikle Katılmıyorum	67	9,7
Katılmıyorum	143	20,8
Kararsızım	181	26,3
Katılıyorum	223	32,4
Kesinlikle Katılıyorum	64	9,3
Geçersiz	11	1,6
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, “Öğretmenlerimizin, Milli Duygu ve Değerleri Öğrencilere Kazandırmanın, Milli Eğitimin Genel Amaçları Gereği Bir Görev Olduğunun Farkında İdiler” maddesine öğrencilerin 67’si (%9,7) kesinlikle katılmıyorum, 143’ü (%20,8) katılmıyorum, 181’i (%26,3) kararsızım, 223’ü (%32,4) katılıyorum, 64’ü de (%9,3) kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 11’inin (%1,6) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 22. “Ailem, Milli Duygu ve Değerleri, İnsani Nitelikleri Kazanabilmemizde Öğretmenlerin Birinci Derecede Sorumlu Olduğuna İnanmaktadırlar” Maddesine Verilen Cevapların Frekans ve Yüzdeleri

Kategori	n	%
Kesinlikle Katılmıyorum	47	6,8
Katılmıyorum	127	18,4
Kararsızım	171	24,8
Katılıyorum	216	31,3
Kesinlikle Katılıyorum	117	17,0
Geçersiz	11	1,6
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, “*Ailem, Milli Duygu ve Değerleri, İnsani Nitelikleri Kazanabilmemizde Öğretmenlerin Birinci Derecede Sorumlu Olduğuna İnanmaktadırlar*” maddesine öğrencilerin 47’si (%6,8) kesinlikle katılmıyorum, 127’si (%18,4) katılmıyorum, 171’i (%24,8) kararsızım, 216’sı (%31,3) katılıyorum, 117’si de (%17,0) kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 11’inin (%1,6) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 23. “Milli Duygu ve Değerleri, İnsani Nitelikleri Kazanmamda Ailem, Öğretmenlerimden Daha Etkili Olmuştur” Maddesine Verilen Cevapların Frekans ve Yüzdeleri

Kategori	n	%
Kesinlikle Katılmıyorum	42	6,1
Katılmıyorum	110	16,0
Kararsızım	150	21,8
Katılıyorum	219	31,8
Kesinlikle Katılıyorum	155	22,5
Geçersiz	13	1,9
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, “*Milli Duygu ve Değerleri, İnsani Nitelikleri Kazanmamda Ailem, Öğretmenlerimden Daha Etkili Olmuştur*” maddesine öğrencilerin 42’si (%6,1) kesinlikle katılmıyorum, 110’u (%16,0) katılmıyorum, 150’si (%21,8) kararsızım, 219’u (%31,8) katılıyorum, 155’i de (%22,5) kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 13’ünün (%1,9) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 24. “Hayata ve Toplumun Değer Yargılarına Bakışında Öğretmenlerim, Ailemden Daha Etkili Olmuştur” Maddesine Verilen Cevapların Frekans ve Yüzdeleri

Kategori	n	%
Kesinlikle Katılmıyorum	65	9,4
Katılmıyorum	133	19,3
Kararsızım	167	24,2
Katılıyorum	225	32,7
Kesinlikle Katılıyorum	87	12,6
Geçersiz	12	1,7
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, “Hayata ve Toplumun Değer Yargılarına Bakışında Öğretmenlerim, Ailemden Daha Etkili Olmuştur” maddesine öğrencilerin 65’i (%9,4) kesinlikle katılmıyorum, 133’ü (%19,3) katılmıyorum, 167’si (%24,2) kararsızım, 225’i (%32,7) katılıyorum, 87’si de (%12,6) kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 12’sinin (%1,7) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 25. “Okulmda Kültürel Değerleri Kazanmamda, Öğretmenlerimin Bilgilendirmeden Ziyade Örnek Olmaları Daha Etkili Olmuştur” Maddesine Verilen Cevapların Frekans ve Yüzdeleri

Kategori	n	%
Kesinlikle Katılmıyorum	41	6,0
Katılmıyorum	102	14,8
Kararsızım	136	19,7
Katılıyorum	246	35,7
Kesinlikle Katılıyorum	156	22,6
Geçersiz	8	1,2
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, “Okulmda Kültürel Değerleri Kazanmamda, Öğretmenlerimin Bilgilendirmeden Ziyade Örnek Olmaları Daha Etkili Olmuştur” maddesine öğrencilerin 41’i (%6,0) kesinlikle katılmıyorum, 102’si (%14,8) katılmıyorum, 136’sı (%19,7) kararsızım, 246’sı (%35,7) katılıyorum, 156’sı da (%22,6) kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 8’inin (%1,2) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 26. “Öğretmenlerimiz Ders Kitaplarındaki Konuların Dışında, Zaman Zaman Bizlere Milli ve İnsani Duygularımızı Kuvvetlendirici Açıklamalar Yapmışlardır” Maddesine Verilen Cevapların Frekans ve Yüzdeleri

Kategori	n	%
Kesinlikle Katılmıyorum	76	11,0
Katılmıyorum	141	20,5
Kararsızım	106	15,4
Katılıyorum	220	31,9
Kesinlikle Katılıyorum	131	19,0
Geçersiz	15	2,2
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, “Öğretmenlerimiz Ders Kitaplarındaki Konuların Dışında, Zaman Zaman Bizlere Milli ve İnsani Duygularımızı Kuvvetlendirici Açıklamalar Yapmışlardır” maddesine öğrencilerin 76’sı (%11,0) kesinlikle katılmıyorum, 141’i (%20,5) katılmıyorum, 106’sı (%15,4) kararsızım, 220’si (%31,9) katılıyorum, 131’i de (%19,0) kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 15’inin (%2,2) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 27. “Fen ve Sayısal İçerikli Ders Kitapları Sosyo-Kültürel Değerlerin Aktarılması Açısından Paralellik Göstermektedir” Maddesine Verilen Cevapların Frekans ve Yüzdeleri

Kategori	n	%
Kesinlikle Katılmıyorum	85	12,3
Katılmıyorum	155	22,5
Kararsızım	170	24,7
Katılıyorum	179	26,0
Kesinlikle Katılıyorum	87	12,6
Geçersiz	13	1,9
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, “Fen ve Sayısal İçerikli Ders Kitapları Sosyo-Kültürel Değerlerin Aktarılması Açısından Paralellik Göstermektedir” maddesine öğrencilerin 85’i (%12,3) kesinlikle katılmıyorum, 155’i (%22,5) katılmıyorum, 170’i (%24,7) kararsızım, 179’u (%26,0) katılıyorum, 87’si de (%12,6) kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 13’ünün (%1,9) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

Tablo 28. “Sosyal İçerikli Ders Kitapları Sosyo-Kültürel Değerlerin Aktarılması Açısından Paralellik Göstermektedir” Maddesine Verilen Cevapların Frekans ve Yüzdeleri

Kategori	n	%
Kesinlikle Katılmıyorum	57	8,3
Katılmıyorum	130	18,9
Kararsızım	144	20,9
Katılıyorum	273	39,6
Kesinlikle Katılıyorum	67	9,7
Geçersiz	18	2,6
Toplam	689	100,0

Tablodan da anlaşılacağı üzere, “*Sosyal İçerikli Ders Kitapları Sosyo-Kültürel Değerlerin Aktarılması Açısından Paralellik Göstermektedir*” maddesine öğrencilerin 57’si (%8,3) kesinlikle katılmıyorum, 130’u (%18,9) katılmıyorum, 144’ü (%20,9) kararsızım, 273’ü (%39,6) katılıyorum, 67’si de (%9,7) kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Ayrıca bu kategoride öğrencilerin 18’inin (%2,6) cevapları ise boş bırakma ya da yanlış işaretleme nedeniyle geçersiz sayılmıştır.

ANKET SORULARINA VERİLEN CEVAPLARIN GRUPLANDIRILARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Anket sorularına verilen cevapları, katılma derecelerine veya katılmama derecelerine bakmaksızın sadece “katılıyorum (olumlu)” veya “katılmıyorum (olumsuz).” Şeklinde gruplandırmanın, araştırma konumuzun amacını (sonucunu) daha da somutlaştırması bakımından yararlı olacağı kanısına vardık. Şöyle ki :

1. soruya katılma oranı %16, katılmama oranı %66,
2. soruya katılma oranı %12,6, katılmama oranı % 73,7,
3. soruya katılma oranı % 20, katılmama oranı % 5 (kararsızlar %19),
4. soruya katılma oranı 28,8, katılmama oranı % %47,6,
5. soruya katılma oranı % 35,1, katılmama % 41,1 ,
6. soruya katılma oranı % 38,5, katılmama oranı % 32,5 ,
7. soruya katılma oranı % 31, katılmama oranı % 42,4,
8. soruya katılma oranı % 33,1, katılmama oranı %40,
9. soruya katılma oranı % 33,4, katılmama oranı % 36,1,
10. soruya katılma oranı % 40, katılmama oranı % 29,9,
11. soruya katılma oranı % 28,9, katılmama oranı % 47,3,
12. soruya katılma oranı % 37,2, katılmama oranı % 41,6,
13. soruya katılma oranı % 41,7, katılmama oranı % 30,5 ,
14. soruya katılma oranı % 48,3, katılmama oranı % 25,2 ,

15. soruya katılma oranı % 54.3, katılmama oranı % 22.1 (aile faktörü),
16. soruya katılma oranı % 44.3, katılmama oranı % 28.7,
17. soruya katılma oranı % 58.3, katılmama oranı % 20.8,
18. soruya katılma oranı % 50.9, katılmama oranı % 31.5 (olumlu sonuç),
19. soruya katılma oranı % 38.6, katılmama oranı % 34.8,
20. soruya katılma oranı % 49.3, katılmama oranı % 27.1

TARTIŞMA

Özetlemek gerekirse: genel uygulamalar dikkate alındığında, kararsızlar da katılmıyorum (olumsuz) cevaplar grubuna meyilli kabul edilebilirler. En azından yarı yarıya kabul edildiğinde de olumsuz cevapların yani kültürleme olayının yeterince gerçekleşmediğini ifade eden cevapların oranının, %75 gibi yüksek bir oran olduğu ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla öğretmenlerimizin; branş öğretmenliği görevlerine karşılık, sosyalleştirme ve kültürleme görevlerini aynı oranda yerine getirmedikleri veya yerine getiremedikleri söylenebilir. Bu sonuçlara dayanılarak çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

Bu durumun telafisi için Milli Eğitim Bakanlığı'nın; gerek seminerler gerekse hizmet içi eğitim kursları vasıtasıyla, okul müdürlerinin, öğretmenler kurulu toplantılarındaki konuşmalarında bu konuları sürekli vurgulamak suretiyle; gerekse medya kanalıyla bu konuları belirli aralıklarla, özellikle eğitim ve öğretim yılının başladığı ilk haftalarda biraz daha sık işlemek suretiyle, eğitimcilerimizin de ders içinde ve ders dışında, özellikle ilk haftalarını ders konularını tanıtmak ve ders hakkında genel bilgiler vermekle beraber ağırlıklı olarak, sosyal eğitim veya kültürleme görevi şeklinde değerlendirmelerinin uygun olacağı görüşünü önerilebilir.

Unutulmamalıdır ki; ülkenin geleceği ve kalkınması, güçlenmesi ve uyumlu bir toplum olabilmesinin temel şartı; bilgili insan kadar, bu bilgi ve becerilerini vatanın, milletin ve insanlığın iyiliği için kullanabilecek (milli duygusu kadar insani duygusu da kuvvetli) nesillerin yetiştirilmesine bağlıdır. Teknoloji, milli ve insani değerlerle yoğrulduğu zaman ancak huzura ve topluma yararlı olur. Sosyal ve insani değerlerden uzak nesillerin, yabancılaşması ve saldırganlaşması kaçınılmaz olur. Nitekim zaman zaman yakalanan teröristlerin nitelikleri bu tespitimizi doğrular niteliktedir. Örneğin mühendis olmuş, bomba yapabiliyor ama bunu gerektiğinde düşmana kullanacağı yerde, vatanın ve vatandaşının aleyhine rahatça kullanabiliyorsa, burada bilgi eksikliği değil, ancak ve ancak insani ve kültürel değerler eksikliğinden bahsedilebilir. Bu bakımdan toplumun huzuru ve kalkınması açısından uzmanlaşma kadar sosyalleşme de aynı derecede önem taşımaktadır. Başka bir ifade ile bilgi ve değer eğitiminin dengeli bir şekilde verilmesi gerekmektedir. Bu gerçek, “*bilgili ve ahlaklı*” veya “*hem uzmanlaşmış, hem de sosyalleşmiş*”; başka bir ifade ile “*mütahassıs kadar; mütehasşıs*” nesiller yetiştirmek şeklinde de özetlenebilir.

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulabilir:

- 1- Öğretmenin bu iki temel görevinin varlığı ve dengeli bir şekilde yerine getirilmesinin gerektiği hususu ders kitaplarının ilk sayfalarında Bakanlık uyarısı olarak yer alması;
- 2-Ayrıca bu uyarının, her öğretim yılı başında Bakanlık genelgesi olarak okul müdürlüklerine gönderilmesi;
3. Okul müdürlerinin de, öğretmenler kurulu toplantılarında bu Bakanlık uyarısını hatırlatmaları ve gereği konusunda açıklamalarda bulunmaları,
4. Özellikle öğretim yılının başladığı haftalarda medyada da bu konunun yoğun bir şekilde işlenmesinin, bunun için de Devletin, medyayı teşvik edici önlemler alması,
5. Öğretmenler Günü kutlamalarında da bu konuya yer verilmesi, öğretmenlerimizin bu iki temel görevlerinin pekiştirilmesi,
6. Öğretmen yetiştiren eğitim kurumlarındaki öğretim elamanlarının da her fırsatta, (dersler esnasında veya dersler dışındaki bireysel görüşmelerinde vb.) öğretmen adaylarına bu görev bilincini yerleştirmeye çalışmaları,
7. Bu konularda zaman zaman ilk, orta ve yüksek öğretimde seminerler, konferanslar, açık oturumlar veya sempozyumlar düzenlenmesi önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Başaran, İ.E. (1984). **Eğitime Giriş**, Ankara: Gül Dağıtım.
- Çelikkaya, H. (1997). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**, İstanbul, Alfa Yayınları Basım.
- Çelikkaya, H. (1998). **Fonksiyonel Eğitim Sosyolojisi**, İstanbul, Alfa Yay. Basım.
- Demirel, Ö. (1984). **Genel Öğretim Yöntemleri**, Ankara.
- Fidan, N.; Erden, M. (1988). **Eğitim Bilimine Giriş**, Ankara.
- Karasar, N. (1991). **Bilimsel Araştırma Yöntemi, Kavramlar, İlkeler, Teknikler**.
4.Basım. Ankara: Bilim Yayınları.
- Tezcan, M. (1992) **Eğitim Sosyolojisi**, Ankara: Zirve Ofset.
- Tezcan, M. (1993) **Kültür ve Kişilik**, Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fak. Yayınları.
- Yavuzer, H. (1993). **Çocuk ve Suç**. Ankara: Remzi Kitapevi.